شماره صندلی:	باسمه تعالی	وقت آزمون : ۹۰ دقیقه	
نام ونام خانوادگی:	اداره آموزش و پرورش ناحیه ۲ شهرری دبیرستان غیردولتی پسرانه امام حسن مجتبی(ع)	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	
		تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۱۱	
پایه تحصیلی: دوازدهم ریاضی/تجربی/انسانی	نوبت اول–دی ماه۱۴۰۲	سوالات درس: فارسی ۳	تعداد صفحه: ۴صفحه
نام ونام خانوادگی دبیر وامضا:	نمره با عدد:	نمره باحروف:	نمره پس ازتجدید نظر:

ردیف	سؤال (پاسخنامه دارد.)	بارم
	قلمرو زبانی(۷نمره)	
الف	**الف)معنی واژگان(۱)**	
	۱- کدام یک از واژگان بیت زیر، برابر معنایی واژه (می فروش)است؟	**۰/۲۵**
	« خانهٔ خمار چو قصر مشید منبر ویران و مساجد خراب»	
	۲-عبارت زیر،در توضیح کدام اصطلاح «عرفانی» آمده است؟	**۰/۲۵**
	«کمال توجه بنده به حق و یقین بر اینکه خداوند در همه ی احوال،عالم بر ضمیر اوست»	
	الف)انبساط ب)مراقبت پ)معاملت ت)مکاشفات	
	۳ -معنای صحیح را از داخل پرانتز انتخاب کنید.	
	الف-زین بی خردان سفله (فرومایه-شوم) بستان/داد دل مردم خردمند	**۰/۵**
	ب-تن ز جان و جان ز تن مستور (قریب-پوشیده) نیست.	
	ب)املای واژگان (۲نمره)	
	۴–کدام یک از ابیات زیر،فاقد غلط املایی است؟	
	الف) بَلغَ العُلی بِکمالِهِ، کشفَ الدُّجی بِجَمالِهِ حَسُنَتْ جَمیعُ خِصالِهِ، صَلّوا علیه و آلِهِ	**۰/۲۵**
	ب) صبر بر داغِ دل سوخته باید چون شمع لایق صحبت بزم تو شدن آسان نیست	
	پ) چو آجز گشت خسرو در جوابش نیامد بیش پرسیدن،صوابش	
	۵–در هر یک از گزینه های زیر، شکل درست واژه ها را از دیدگاه املایی، برگزینید	
	الف- ما را از (قربت – غربت) زندان شهر به میهن آزاد و دامن گسترمان، کویر می بُرد.	
	ب- یکی از یاران به طریق انبساط گفت: از این بوستان که بودی ما را چه (تحفه – تهفه)کرامت کردی.	**۰/۷۵**
	پ- چشمهٔ آبی سرد که در (تموذ-تموز) سوزان کویر، گویی از دل یخچالی بزرگ بیرون می‌آید.	
	۶– درمتن زیر واژه ای را که املای آن نادرست است،بیابید و شکل درست آن را بنویسید.	
	«در میان آنان فقط من بودم که دودل و سرگردان و سر در گریبان بودم. بیش از یک سال و نیم نتوانستم از مواهب خداداد و نعمت‌های طبیعت بهره مند شوم. لیسانس داشتم. لیسانس نمی‌گذاشت که در ایل بمانم. ملامتم می‌کردند که با این تصدیق گرانقدر، چرا در ایل مانده‌ای و عمر را به بتالت می‌گذرانی؟!»	**۰/۵**
	۷- در عبارت های زیر،املای دو واژه نادرست آمده است؛شکل درست آنها را بنویسید.	
	الف-دست فروشان و دوره گردان شهر بساط شیرینی و حلوا در راه ایل می گسترند.	**۰/۵**
	ب-بر روی بام خانه ، خسته از نشعهٔ خوب و پاک آن« اسرا» در بستر خویش به خواب رفتم.	
	پ-از امّان به بعد تغییر زمین آشکار شد. جزیره های کوچک و بزرگ، مثل وصله های رنگارنگ بر تیلسان آبی مدیترانه دوخته شده است.	

www.kanoon.ir

پ)دستور (۴نمره)

۰/۲۵ **۸– در کدام یک از گزینه های زیر، واژه ای آمده که در زبان فارسی«هم آوا»دارد؟**

الف) مین‌ها را که کاشتیم، خر را می‌آوریم به قیمت مناسب به صاحبش می‌فروشیم. نکند خیال کردی این خر، جاسوس صدام است؟!

ب) باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده.

۰/۵ **۹–در مصراع اول بیت زیر چه واژه ای حذف شده است ؟نوع حذف را بنویسید .**

کرم بین و لطف خداوندگار /گنه بنده کرده است و او شرمسار

۰/۵ **۱۰– در عبارت زیر،نقش اجزای اصلی جمله ی «دوم»را (به جز نهاد و فعل)بنویسید.**

«ترک خود بکند و خود را ایثار عشق کند»

۰/۵ **۱۱– در هر یک از مصراع های زیر،فعل های مشخص شده را از دیدگاه معنایی بررسی کنید.**

الف-شو منفجر ای دل زمانه

۰/۵ ب- زاهد خلوت نشین دوش به میخانه شد

۱۲– نقش ضمایر متصلی را که در عبارت و بیت زیر،مشخص شده بنویسید.

الف)حاجی از حرف‌هایم خنده‌اش می‌گیرد اما به زور سعی می‌کند جلوی خنده‌اش را بگیرد.

ب)بازش بخواند؛باز اعراض فرماید .

۰/۵ **۱۳– با توجه به بیت های زیر درستی یا نادرستی هر یک از موارد داده شده را تعیین کنید.**

«ای مادر سرسپید بشنو این پند سیاه بخت فرزند

بگرای چو اژدهای گرزه بخروش چو شرزه شیر ارغند»

الف- در گروه اسمی«این پند سیاه بخت فرزند »واژه«فرزند»هسته است . □درست □ نادرست

ب- ترکیب های«شرزه شیر و اژدهای گرزه»وصفی هستند. □ درست □ نادرست

۰/۲۵ **۱۴– نوع دستوری (را)در کدام یک از موارد زیر با عبارت نمونه یکسان است؟**

«سریر مُلک عطا داد کردگار تو را به جای خویش دهد هرچه کردگار دهد»

الف-اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه به سر نهاده است.

ب- در عشق قدم نهادن کسی را مسلمّ شود که با خود نباشد و ترک خود بکند.

پ- گفت: «باید حد زند هشیارمردم، مست را»/گفت: «هشیاری بیار، اینجا کسی هشیار نیست!»

۰/۵ **۱۵- نقش واژه های مشخص شده را بنویسید.**

الف-در غم ما روزها بیگاه شد.

ب-خامش منشین سخن همی گوی .

۱۶–با توجه به هر متن به پرسش ها پاسخ دهید.

۰/۵ الف)در بیت « کلمات را کنار زنید و در زیر آن، روحی را که در این تلقّی و تعبیر پنهان است، تماشا کنید.» واژه «آن»صفت است یا ضمیر؟

ب)در مصراع«در حق ما هر چه گوید جای هیچ اکراه نیست»واژه«جای»نهاد است یا مسند؟

www-kanoon.ir

قلمرو ادبی(۵نمره)

ب

الف)آرایه های ادبی(۳نمره) ۰/۲۵

۱۷–شعری هستم که بر پایهٔ «گفت و گو»یا«سؤال و جواب»سروده شده ام؛به این نوع گفت و گو در اشعار در اصطلاح ادبی،چه می گویند؟

۱۸– در بیت زیر،کدام آرایه از کمانک مقابل آن نادرست است؟ ۰/۲۵

« دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی مرداد مه و گاه دی اش نام نهادند» (حسن تعلیل-اسلوب معادله)

۱۹-واژگان پدیدآورنده ی آرایه ی لفظی«سجع»در عبارت زیر،کدام اند؟ ۰/۵

« عشق هر کسی را به خود راه ندهد و به همه جایی مأوا نکند »

۲۰-شاعر،در بیت زیر،با بیان کدام واژه،مفهومی غیر حقیقی(مجاز) اراده کرده است؟ ۰/۲۵

« به یاران گفت کز آبی و خاکی ندیدم کس بدین حاضرجوابی »

۲۱-کدام بخش از سروده ی زیر،نمایانگر کاربرد آرایه ی ادبی«استعاره»است؟

« کز نیستان تا مرا ببریده اند در نفیرم مرد و زن نالیده اند » ۰/۲۵

۲۲ -هر آرایه برای کدام بیت است؟ یک آرایه اضافی است.

ردیف اول	ردیف دوم
الف-آتش است این بانگ نای و نیست باد/هرکه این آتش ندارد نیست باد	اسلوب معادله
ب-خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌الحزن است	حسن تعلیل
پ-عشق بر یک فرش بنشاند گدا و شاه را / سیل، *یکسان می‌کند پست* و *بلند راه* را	اغراق
	جناس

۰/۷۵

۲۳– مفهوم نمادین واژهٔ مشخص شده را بنویسید.

«هرکه جز ماهی زآبش سیر شد هرکه بی روزی است روزش دیر شد» ۰/۲۵

۲۴– جای خالی عبارات زیر را،به درستی پر کنید.

الف)کاربرد واژگان قافیه در بیت زیر،سبب خلق آرایه ی ادبی.....شده است

« بشنو از نی چون حکایت می‌کند از جدایی ها شکایت می‌کند»

ب)در بیت زیر،کاربرد آرایه های «کنایه»،«جناس»،«اسلوب معادله»و«.....»مشهود است. ۰/۵

«مستمع، صاحب سخن را بر سر کار آورد غنچه خاموش، بلبل را به گفتار آورد»

ب)تاریخ ادبیات (۱نمره)

۲۵-نام آفرینندگان آثار زیر را به آثارشان وصل کنید.(یک مورد اضافی است.)

آفریننده	اثر
عیسی سلمانی لطف آبادی	کویر
نصرالله منشی	روایت سنگرسازان۲
	ترجمه کلیله و دمنه

۰/۵

۲۶-شعر دماوندیه از.....است.در سال۱۳۰۱هجری قمری به تحریک بیگانگان ،هرج و مرج قلمی و اجتماعی و هتّاکی ها در مطبوعات و آزار وطن خواهان و سستی کار دولت مرکزی بروز کرده بود.او این قصیده را با تاثیرپذیری از این معانی گفته است. ۰/۵

پ) حفظ شعر(۱نمره)

۲۷-کدام گزینه بیت زیر را کامل می کند. ۰/۵

وجه خدا اگر شودت منظر نظر .....

الف) در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی ب)زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی ۰/۵

۲۸-مصراع اول را شما کامل کنید.

..... لبخند گاه گاهت، صبح ستاره باران

www.kanoon.ir

قلمرو فکری(۸نمره)

پ

الف)درک مطلب(۴نمره) ۰/۲۵

۲۹–در بیت زیر مقصود از «اهرمن» کیست؟

«آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است» ۰/۵

۳۰– مفهوم قسمت های مشخص شده چیست؟

الف- یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد.

ب- آن شب نیز ماه با تلألؤ پرشکوهش از راه رسید و گل‌های الماس شکفتند و قندیل زیبای پروین سر زد. ۰/۲۵

۳۱– نویسنده در عبارت«از بیم عقرب جرّارهٔ دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیهٔ حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.» چه مفهومی را می رساند؟ ۰/۵

۳۲– کدام بیت، به این سخن مشهور «کُلُّ شَیءٍ یَرْجِعُ إِلَی أَصْلِهِ» اشاره دارد؟ و چه مفهومی را می رساند؟

الف- روزها گر رفت، گو رو، باک نیست تو بمان، ای آن که جز تو پاک نیست

ب- هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش باز جوید روزگارِ وصل خویش ۰/۲۵

۳۳– شاعر در بیت«صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب/تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند» بر چه مفهومی تأکید دارد؟ ۰/۵

۳۴–مفهوم مشترک دو بیت زیر را بنویسید.

الف- با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم/ در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو

ب-ز خورشید و از آب و از باد و خاک/ نگردد تبه نام و گفتار پاک

۳۵–هریک از مفاهیم مذکور در ستون «ب» مربوط به کدام یک از ابیات ذکر شده در ستون «الف» است؟ ۱

الف	ب
الف) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است/ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت	۱) دعوت به ظلم‌ستیزی
ب) گفت:«باید حد زند هشیار مردم مست را»/گفت:«هشیاری بیار،اینجا کسی هشیار نیست»	۲) دوام عشق و عاشقی
پ) بفکن ز پی این اساس تزویر بگسل ز هم این نژاد و پیوند	۳) بلند نظری
ت) پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند/دیوار زندگی را زین گونه یادگاران	۴) فساد فراگیر در جامعه

۳۶–در عبارت «در خبر است از سرور کاینات و مفخر موجودات و رحمت عالمیان» مراد سعدی از «رحمت عالمیان» که اشارتی است به آیه شریفه و«مَا أَرْسَلْنَاکَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِینَ» کدام شخصیت است؟ ۰/۲۵

۳۷-مصراع«همه بیشی تو بکاهی،همه کمی توی فزایی»هم نوا با بیت زیر،کدام باور مشهور را یاد آوری می کند؟ ۰/۲۵

«اگر عز و جاه است و گر ذل و قید من از حق شناسم نه از عمر و زید»

۳۸–بیت «لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید/مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی» و بیت زیر ،بر کدام مفهوم مشترک تأکید دارند؟ ۰/۲۵

«بسته گردد بر رُخَم درهای دوزخ یک به یک در ثنای او دهان را چون به حرفی وا کنم»

ب)–معنی نثر و نظم (۴نمره)

–معنی و مفهوم عبارت‌های زیر را به نثر روان بازگردانی کنید. ۰/۲۵

۳۹- هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت ۰/۲۵

۴۰- کافور بر آن ضِماد کردند ۰/۵

۴۱- حیات از عشق می‌شناس و مَمات بی عشق می‌یاب ۰/۵

۴۲- چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان؟ ۰/۵

۴۳- در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت ۰/۵

۴۴- سینه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق ۰/۷۵

۴۵- برکش ز سر این سپید مِعجر بنشین به یکی کبود اورند ۰/۷۵

۴۶- گفت: «از بهر غرامت، جامه ات بیرون کنم» گفت: «پوسیده است، جز نقشی ز پود و تار نیست»

جمع نمرات	۲۰

«زیبایی یادگیری در این است که هیچ کس نمی تواند آن را از شما بگیرد.»

www.konkoor.ir

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش منطقه یـــک تهران

محل مهر یا امضاء مدیر

کلید سؤال امتحان درس : فارسی	نام واحد آموزشی : متوسطه ۲ پایه : دوازدهم نام دبیر : زهره شاهسون	نوبت امتحانی : اول رشته : تجربی-ریاضی سال تحصیلی : ۱۴۰۲-۱۴۰۱	ساعت امتحان : ۸ صبح وقت امتحان : ۸۵دقیقه تاریخ امتحان : ۱۴۰۱/۱۰/۷

کلید تصحیح

قلمرو زبانی (۷) نمره

الف) معنی واژگان (۱) نمره

۱-خمار ۰/۲۵

۲-گزینۀ پ معاملت ۰/۲۵

۳ -الف- فرومایه۰/۲۵ ب- پوشیده ۰/۲۵

ب)املای واژگان (۲) نمره

۴- گزینۀ ب ۰/۲۵ خصال-عاجز

۵ -الف- غربت ۰/۲۵ ب-تحفه ۰/۲۵ پ- تموز ۰/۲۵

۶- بطالت ۰/۵

۷- نشئۀ ۰/۲۵ طیلسان۰/۲۵

پ) دستور (۴ نمره)

۸- گزینۀ ب ۰/۲۵ خوان

۹- بین یا تو (۰/۲۵) حذف به قرینۀ لفظی (۰/۲۵)

۱۰- خود: مفعول (۰/۲۵) ایثارعشق: مسند(ایثار: هسته و عشق: مضاف الیه)(۰/۲۵)

۱۱- الف) شو: فعل اسنادی(گشتن) (۰/۲۵) ب) شویم :برویم (۰/۲۵)

۱۲ -الف) مضاف الیه((۰/۲۵) ب) مفعول (۰/۲۵)

۱۳ - الف) نادرست. (۰/۲۵) ب) درست. (۰/۲۵)

۱۴-بدل از حرف اضافه ب- در عشق قدم نهادن کسی را مسلمّ شود که با خود نباشد و ترک خود بکند. (۰/۲۵)

۱۵- الف-مسند۰/۲۵ ب-مفعول (۰/۲۵)

۱۶- الف) ضمیر(۰/۲۵) ب) نهاد (۰/۲۵)

قلمرو ادبی(۵نمره)

الف)آرایه های ادبی(۳نمره)

۱۷ -مناظره(۰/۲۵)

۱۸- حسن تعلیل: شکل گرفتن نام مرداد و دی به خاطر دلگرمی و دم سردی ما بود.(۰/۲۵)

۱۹-ندهد و نکند (۰/۵)

۲۰-آب و خاک مجاز از همۀ موجودات (۰/۲۵)

۲۱-نیستان (۰/۲۵)

۲۲- الف: جناس ۰/۲۵ ب: اغراق ۰/۲۵ پ- اسلوب معادله ۰/۲۵

۲۳- عاشق ۰/۲۵

۲۴- الف) جناس ناهمسان. (۰/۲۵) ب)استعاره ،تشخیص یک مورد کافی است.(۰/۲۵)

(ب) تاریخ ادبیات (۱) نمره

www-kanoon-ir

۲۵-هر مورد۰/۲۵(۰/۵)

آفریننده	اثر
نصرالله منشی عیسی سلمانی لطف آبادی	روایت سنگرسازان کویر ترجمه کلیله و دمنه

۲۶-محمد تقی بهار (۰/۵)

۲۷-گزینهٔ ب (۰/۵)

۲۸- آیینهٔ نگاهت پیوند صبح و ساحل (۰/۵)

قلمرو فکری(۸نمره)

الف)درک مطلب(۴نمره)

۲۹-محمدعلی شاه (۰/۲۵)

۳۰- الف- چشم داشت : توجه داشت (۰/۵) ب- گل‌های الماس : ستارگان (۰/۵)

۳۱- مفهومی مشابه ضرب المثل های زیر را برساند: (۰/۵)

از ترس باران به آب چاه جَستن/از زیر باران برخاستن و در زیر ناودان نشستن/ از چاه برون آمدن و در دام افتادن

۳۲- گزینهٔ ب (۰/۲۵) هر کس به اصل خود برمی گردد(به سمت خدا) (۰/۲۵)

۳۳- تحمل رنج و سختی برای رسیدن به کمال و ارزشمند شدن (۰/۵)

۳۴- جاودانگی سخن پاک در گذر زمان (۰/۵)

۳۵- الف-۳) بلند نظری (۰/۲۵) ب-۴) فساد فراگیر در جامعه (۰/۲۵) پ- ۱)دعوت به ظلم‌ستیزی(۰/۲۵) - ۲) دوام عشق و عاشقی

۳۶- پیامبر (ص) (۰/۲۵)

۳۷-خداوند عزت و خواری را می دهد. (۰/۲۵)

۳۸-دل سپردگی و نهایت عشق به خداوند باعث رهایی از دوزخ است. (۰/۲۵)

ب) معنی نثر و نظم (۴) نمره

بر اساس واژگان داخل متن بتوانند معنی و مفهوم را برسانند مورد قبول است.

۳۹- هرگز من در بند مادیات و داشتن و نداشتن نبوده ام.(۰/۲۵)

۴۰- مرهمی از کافور (= برف) روی دماوند قرار دادند. (۰/۲۵)

۴۱- حیات واقعی را حاصل عشق بدان و مرگ واقعی را نتیجهٔ بی خبری از عشق بدان. (۰/۵)

۴۲- هر کس پشتیبان او ،حضرت نوح باشد از امواج و طوفان(سختی های راه) ترسی ندارد. (۰/۵)

۴۳- هر ملتی که مردم دانا و دانشور نداشته باشد، نامش در درازنای تاریخ فراموش خواهد شد.(۰/۵)

۴۴- رای بازگفت درد اشتیاقم، شنونده‌ای می‌خواهم که دوری از یار را آزموده باشد و دلش از درد و داغ جدایی سوخته باشد. ۰/۵

۴۵- ضعف و ناتوانی را رها کن و بر تخت قدرت و حکومت بنشین. ۰/۷۵

۴۶- گفت : به عنوان جریمه و تاوان لباست را از تنت درمی آورم . گفت: لباسم پوسیده و کهنه و نخ نما است.

(زورگویی و چپاول ماموران حکومت / فقر حاکم بر جامعه) ۰/۷۵

جمع نمرات ۲۰